

A Bizottság jelentése a 2003-as évre vonatkozó élelmiszer-besugárzásról

(2006/C 230/07)

ÖSSZEFOGLALÓ

Az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1999. február 22-i 1999/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok minden évben eljuttatják a Bizottsághoz:

- a besugárzást végző létesítményekben elvégzett vizsgálatok eredményeit, különösen a kezelt termékek kategóriája és mennyisége, valamint az alkalmazott dózisok tekintetében, valamint
- a termék értékesítési fázisában elvégzett vizsgálatok eredményeit, valamint a besugárzott élelmiszerek kimutatására használt módszereket.

2003-ban nyolc tagállamban működött engedélyezett besugárzást végző létesítmény. Kettő kivételével valamennyi tagállam eljuttatta a kért információt a kezelt élelmiszerek kategóriája, mennyisége, illetve a dózisok tekintetében.

2003 során tizenegy tagállam folytatott vizsgálatokat forgalomba hozott élelmiszereken, ugyanakkor négy tagállam nem végzett analitikai vizsgálatokat az érintett időszakban. Összesen mintegy 5 600 élelmiszer-mintát vizsgáltak meg 2003 során. A forgalomban lévő termékek (az étrend-kiegészítőket nem számítva) mintegy 2,1 %-át kezelték besugárzással a termék megfelelő felcímkézése nélkül. A termékek között szerepelnek fűszerek és fűszernövények, illetve fűszereket és fűszernövényeket tartalmazó összetett élelmiszerek, békacomb, víziállatokból készült termékek, különböző gombák, friss gyümölcs, tea, kávé, mártások és hasonló termékek. 2003-ban különös figyelmet szenteltek az étrend-kiegészítőknél. Bebizonyosodott, hogy e termék kategóriát különösen figyelemmel kell kísérni, mivel a megvizsgált termékek 16 %-a bizonyult besugárzottnak.

A rendelkezésre álló információk alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy 2002-höz viszonyítva a helyzet csekély mértékben változott, annak ellenére, hogy több tagállamban végeztek vizsgálatokat.

1. JOGALAP ÉS HÁTTÉR

Az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerekre és élelmiszer-összetevőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1999. február 22-i 1999/2/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁾ 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok minden évben eljuttatják a Bizottsághoz:

a besugárzást végző létesítményekben elvégzett vizsgálatok eredményeit, különösen a kezelt termékek kategóriája és mennyisége, valamint az alkalmazott dózisok tekintetében,

valamint

a termék értékesítési fázisában elvégzett vizsgálatok eredményeit, valamint a besugárzott élelmiszerek kimutatására használt módszereket.

A Bizottságnak éves jelentésekben, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* kell közzétennie ezen eredményeket.

E jelentés a 2003. január 1. és a 2003. december 31. közötti időszakot öleli fel.

Az élelmiszer-besugárzás általános szempontjairól az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóságának honlapján ⁽²⁾ áll rendelkezésre további információ.

1.1. Besugárzást végző létesítmények

Az 1999/2/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében csak az engedélyezett besugárzást végző létesítményekben kezelhetik az élelmiszereket sugárzással. Az EU-ban található létesítményeket a tagállamok illetékes hatóságai engedélyezik. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot az engedélyezett besugárzást végző létesítményeiről (7. cikk (1) bekezdése).

⁽¹⁾ HL L 66., 1999.3.13., 16. o.

⁽²⁾ http://europa.eu.int/comm/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm.

A Bizottság közzétette a tagállamokban engedélyezett létesítmények jegyzékét ⁽¹⁾.

1.2. Besugárzott élelmiszerek

Az EU-ban engedélyezett a szárított aromás fűszernövények, fűszerek és növényi ízesítők besugárzása (az ionizáló sugárzással kezelt élelmiszerek és élelmiszer-összetevők közösségi listájának megállapításáról szóló, 1999. február 22-i 1999/3/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽²⁾). Továbbá öt tagállam jelentette be, hogy az 1999/2/EK irányelv 4. cikke (4) bekezdésével összhangban fenntartja nemzeti engedélyeit egyes élelmiszerekre vonatkozóan. A nemzeti engedélyek jegyzékét a Bizottság közzétette ⁽³⁾.

Az 1999/2/EK irányelv 6. cikke szerint valamennyi besugárzott élelmiszert, illetve valamennyi összetett élelmiszer besugárzott élelmiszer-összetevőjét „besugárzott” vagy „ionizáló sugárzással kezelt” feliratú címkével kell ellátni.

A megfelelő címkézés biztosítása, illetve a nem engedélyezett termékek felderítése érdekében az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) az Európai Bizottság megbízását követően számos vizsgálati módszert szabványosított.

2. A BESUGÁRZÁST VÉGZŐ LÉTESÍTMÉNYEKBE ELVÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A tagállamok a következő információkat bocsátották rendelkezésre:

2.1. Belgium

Az illetékes hatóság által 2003-ban elvégzett ellenőrzés megerősítette, hogy az IBA Mediris S.A. besugárzást végző létesítmény megfelel az 1999/2/EK irányelv követelményeinek.

Az alábbi táblázat az IBA Mediris létesítményében 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja.

Élelmiszer	Mennyiség (t)
Homoki garnélarák	624,5
Békacomb	2 501,5
Fűszernövények, fűszerek és növényi ízesítők	468,5
Fagyasztott zöldség	144,1
Sajt	58
Tojás	419
Baromfi/Vad	915,5
Hús	159,4
Hal	289,5
Szárított gyümölcs	13,6
Gyümölcsíz	73,4
Keményítő	56,3
Fehérjék	37,1
Készételek	167,5
Összesen	5 928

⁽¹⁾ HL C 187., 2003.8.7., 13. o.

⁽²⁾ HL L 66., 1999.3.13., 6. o.

⁽³⁾ HL C 56., 2003.3.11., 5. o.

2.2. Németország

A jelentéstételi időszakban négy engedélyezett besugárzást végző létesítmény működött Németországban:

a) Gamma Service Produktbestrahlung GmbH, Radeberg

A létesítményt 2002-ben ellenőrizték.

Az alábbi táblázat a Gamma Service Produktbestrahlung GmbH létesítményében 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja az elnyelt teljes átlagos sugárzási dózissal kiegészítve.

Élelmiszer	Mennyiség (t)	Elyelt teljes átlagos sugárzási dózis (kGy)
Olajos magvak	1,5	<10
Szárított zöldségek	67	<10
Fűszerek, beleértve a fűszerkeverékeket	12,8	<10
Fűszerek, beleértve a fűszerkeverékeket és a fűszerkészítményeket	195,6	<10
Fűszernövények	3,5	<10
Fűszernövények	29	<10
Teához hasonló termékek	106	<10
Egyéb (kitozán, porított moszat, hólyagmoszat, borbolya)	1,5	4,5-12,1
EU összesen	16,3	
Harmadik országok összesen	400,6	
Összesen	416,9	

b) Beta-Gamma Service GmbH&Co. KG, Wiehl

A létesítményt 2003. augusztus 15-én engedélyezték. 2003-ban nem végeztek további ellenőrzéseket. A következő ellenőrzésre a tervek szerint 2004 13. hetében került volna sor.

Az alábbi táblázat a Gamma Service GmbH&Co. KG létesítményében 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja az elnyelt teljes átlagos sugárzási dózissal kiegészítve.

Élelmiszer	Mennyiség (t)	Elyelt teljes átlagos sugárzási dózis (kGy)	
Zöldségek	Porított retek	2,5	8,6
	Zeller, porított retek	1,77	6,2
Friss gomba	Csiperke	1,89	6,4
	Csiperke	0,936	6,2
	Csiperke	2,736	6,3
	Boletus luteus	1,005	10,0

Élelmiszer		Mennyiség (t)	Elyelt teljes átlagos sugár- zási dózis (kGy)
Gombából készült termékek	Granulált boletus luteus	1,2	6,6
Friss zöldség	Zöldpaprika	8,283	10,8
	Vegyes zöldség	1,0	10,8
	Zeller	0,3	6,1
Fűszerek	Fűszerkeverékek	2,55	10,0
Összesen		24,17	

c) *Isotron Deutschland GmbH, Allershausen*

A létesítményt 2002-ben ellenőrizték.

Az alábbi táblázat az Isotron Deutschland GmbH létesítményében 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja az elnyelt teljes átlagos sugárzási dózissal kiegészítve.

Élelmiszer	Mennyiség (t)	Elyelt teljes átlagos sugárzási dózis (kGy)
Tejtermékek	0,135	6
Tea, teához hasonló termékek	266,49	≤ 10
Fűszerek, beleértve a fűszerkeverékeket és a fűszerkészítményeket	109,41	≤ 10
	3,49	≤ 10
Fűszernövények	49,68	≤ 10
EU összesen	3,49	
Harmadik országok összesen	425,72	
Összesen	429,21	

d) *Gamma-Service GmbH&Co KG, Bruchsal*

Ebben a létesítményben 2003-ban nem került sor élelmiszeripari termék besugárzására.

2.3. **Dánia**

Az LR Plast létesítmény 2003. október 31-én abbahagyta a besugárzási tevékenységet, ezért lekerült az élelmiszereket és élelmiszer-összetevőket ionizáló sugárzással kezelő engedélyezett létesítmények listájáról.

2003-ban nem folytattak ellenőrzést e létesítményben.

2.4. **Spanyolország**

Az IONMED S.A. létesítmény 2002-ben kapott engedélyt élelmiszerek besugárzására.

Ellenőrzésre nem került sor, a hatóságok csak az önellenőrzési rendszer felülvizsgálatát irányozták elő.

Az alábbi táblázat az ezen létesítményben 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja az elnyelt teljes átlagos sugárzási dózissal kiegészítve.

Élelmiszer	Mennyiség (t)	Elnyelt teljes átlagos sugárzási dózis (kGy)
Fűszernövények, fűszerek és növényi ízesítők	393,8	3-8

2.5. Franciaország

2003-ban valamennyi engedélyezett létesítmény ellenőrzésére sor került.

Az alábbi táblázat a Franciaországban 2003-ban besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja.

Élelmiszer	Mennyiség (t)	Elnyelt teljes átlagos sugárzási dózis (kGy)
Fűszerek, növényi ízesítők és szárított zöldségek	894	10
Fagyasztott aromás fűszernövények	4	10
Szárított gyümölcs és zöldség	21	1
Tejtermékekkel fogyasztandó gabonapehely	2	10
Gumiarábikum	141	3
Kazein, kazeinát	15	6
Mechanikus úton nyert hús, csirkehús és -belsőség	2 290	5
Fagyasztott békacomb	1 006	5
Összesen	4 383	

2.6. Olaszország

Olaszországban egy létesítményben engedélyezett az élelmiszer-besugárzás.

E tagállam nem továbbította a létesítményben elvégzett vizsgálatok eredményeit.

2.7. Hollandia

2003 során az alábbi vizsgálatokra került sor Hollandiában:

a) Isotron, Ede:

- a HACCP-rendszer ellenőrzése február 4-én;
- általános ellenőrzés május 14-én.

b) Isotron, Etten Leur:

- a HACCP-rendszer ellenőrzése június 17-én.

Az alábbi táblázat az ezen létesítményekben (telephelyek: Ede és Etten-Leur) besugárzott élelmiszerek kategóriáit és mennyiségét mutatja.

Élelmiszer	Mennyiség (t)
Fűszerek/fűszernövények	1 756,8
Szárított zöldségek	2 191,2
Baromfihús (fagyasztott)	95,2

Élelmiszer	Mennyiség (t)
Homoki garnélarák (fagyasztott)	196,8
Béka darabok	184
Tojásfehérje (hűtött)	359,2
Élelmiszer ⁽¹⁾	781,6
Élelmiszer minta	24,8
ÖSSZESEN	5 589,6

(¹) Harmadik országokba irányuló kivitelre szánt termékek.

2.8. Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyságban mindössze egy élelmiszer-besugárzást végző létesítmény található, az Isotron plc létesítménye (telephely: Swindon), amely egyes fűszerek és fűszernövények besugárzására rendelkezik engedéllyel. Ebben a létesítményben 2003-ban nem került sor élelmiszer besugárzására.

A létesítményt 2003-ban nem ellenőrizték.

2.9. Az EU-ra vonatkozó összefoglaló

Az EU-ban besugárzott élelmiszerek bejelentett mennyisége az érintett időszakban 17.164 tonna. E mennyiség egy részét exportra szánják.

3. A TERMÉK ÉRTÉKESÍTÉSI FÁZISÁBAN VÉGZETT VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI, VALAMINT A BESUGÁRZOTT ÉLELMISZEREK KIMUTATÁSÁRA HASZÁLT MÓDSZEREK

A tagállamok a következő információkat bocsátották rendelkezésre:

3.1. Ausztria

100 mintát vizsgáltak meg az ionizáló sugárzással való kezelés tekintetében. A besugárzás két fűszerezett gyógynövénytea-mintában volt kimutatható, amelyek esetében a mintavételre az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó sürgősségi riasztórendszer révén történt bejelentést követő ellenőrzés kapcsán került sor. Az alábbi táblázat a vizsgált termékeket és a minták számát mutatja be.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás)	
Fűszerek és fűszernövények	45	0	EN 1788
Gyógynövénytea (fűszerezett)	13	2 (származás ismeretlen)	EN 1788
Csirke	13	0	EN 1786
Pulyka	2	0	EN 1786
Kacsa	12	0	EN 1786
Lúd	7	0	EN 1786
ÖSSZESEN	92	2	
A vizsgált minták összesen (%)	97,8	2,2	

3.2. Belgium

2003-ban tizenkét békacomb-mintán végeztek vizsgálatokat, és megállapították, hogy közülük kilencet kezeltek besugárással a termék megfelelő felcímkézése nélkül. Emellett 25 sajtmintát is vizsgálat alá vetettek, közülük ötöt kezeltek besugárással a termék megfelelő felcímkézése nélkül.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás)	
Békacomb	12	9	EN 1785
Sajt	25	5	EN 1785
Összesen	37	14	
A vizsgált minták összesen (%)	62,8	37,8	

3.3. Németország

3 634 élelmiszermintát vizsgáltak meg, és megállapították, hogy közülük 69-et kezeltek besugárással a termék megfelelő felcímkézése nélkül. A besugárzott termékek között nagy arányban találtak teákat, teához hasonló termékeket és étrend-kiegészítőket.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás) (!)	
Tej/tejtermékek	2		EN 1788
Zöldfűszeres sajt és sajt	124	1 (Franciaország)	EN 1788, mod. EN 1784 EN 1787 EN 1788
Zöldfűszeres vaj	22		EN 1787 EN 1788
Tojás és tojásból készült termékek	4		EN 1784 mod.
Hús (beleértve a fagyasztott húst, kivéve a baromfit és a vadhúst)	5		EN 1784 mod. EN 1786
Húsipari termékek (kivéve kolbász)	65		EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788
Kolbász	102		EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788
Baromfi	233		EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás) (!)	
Vadhús	6		EN 1786
Hal és halászati termékek	144	Összesen 8 besugárzott, ebből: 3 szárított tintahal-minta (Hollandia; Indiai-óceán) 1 szárított szardínia-minta (Hollandia; Indiai-óceán) 4 (Thaiföld, Hollandián keresztül importált)	EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788
Rák, kagyló, kékkagyló és egyéb víziállat, valamint a belőlük készült termékek	248	3 (Indonézia)	EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788 EN13751 L 12.01-1
Hüvelyesek	12		EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Levesek, mártások	62	2	EN 1787 EN 1788
Gabonafélék és gabonakészít- mények	71		EN 1786 EN 1788
Olajos magvak	10		EN 1787 EN 1788 EN 13751
Diófélék	214		EN 1784 mod. EN 1786 EN 1788 EN 1787 EN 13751
Burgonya, keményítőben gazdag növényi részek	115		EN 1788 EN 13751 L 53.00-2
Friss zöldség, saláta	36		EN 1787 EN 1788 EN 13751
Szárított zöldség, zöldségter- mékek	67		EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Friss gomba	49		EN 1788

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás) (!)	
Gomba, szárított vagy gombából készült termékek	163	2 (Németország)	EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Friss gyümölcs	148		EN 1784 mod. EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751
Szártott gyümölcs vagy gyümölcsstermékek	83		EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13708 EN 13751 (Vizsgálat) L 30.00-3
Kakaópor	10		EN 1788
Nyers kávé	19		EN 1788
Teafélék, teához hasonló termékek	209	Összesen 18 besugárzott, ebből: 16 (Hollandia)	EN 1786 EN 1787 EN 13751 (Vizsgálat)
Fogyasztásra kész ételek	37	3 (1 Tajvan, 1 Thaiföld, 1 Vietnam)	EN 1784 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Fűszerek, beleértve a készítményeket és a fűszersókat	901	Összesen 23 besugárzott, ebből: 1 bors-minta (Madagaszkár) 2 fűszernövény-keverék/ paprika-minta (Izrael) 2 (Németország) Egyéb: származás ismeretlen	EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat) L 12.01-1 L 53.00-3
Fűszernövények	357	1	EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Ázsiai tésztából készült falatkák, krékek, pizza, TV előtt fogyasztott snack	5		EN 1787 EN 1788

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett (származás) ⁽¹⁾	
Étrend-kiegészítők	78	8	EN 1786 EN 1788 EN 13751 (Vizsgálat)
Egyéb	33		EN 1784 EN 1786 EN 1787 EN 1788
Összesen	3 634	69	
A vizsgált minták összesen (%)	98,1	1,9	

(1) A besugárzást feltüntető címkével ellátott élelmiszereket nem vizsgálják.

3.4. Dánia

2003 során a Dán Állat-egészségügyi és Élelmiszerellenőrző Hatóság (DFVA) gyógynövényből készült étrend-kiegészítőket és étrend-kiegészítők gyógynövényből készült nyersanyagait vizsgálta meg. Gyártóktól és importőröktől összesen 106 mintát vettek Dániában. Az elemzés eredményei azt mutatták, hogy a minták közül 11 volt besugárzott vagy tartalmazott besugárzott összetevőket. Négy esetben kimutatták, hogy a minták kis mennyiségben tartalmaztak besugárzott összetevőket. A vizsgált termékek egyikét sem látták el a besugárzást feltüntető címkével.

Ezen felül a dán vállalkozások kötelesek maguk vizsgálatokat folytatni a szabályok betartásának biztosítása érdekében. A belső ellenőrzésre irányuló tevékenységeiket az állat-egészségügyi és élelmiszerügyi igazgatási körzet a dokumentáció ellenőrzése révén vizsgálja felül.

2003-ban – az előző évekhez hasonlóan – rendszeres mikrobiológiai tesztekkel folytattak a Dániában forgalomba hozott élelmiszereken. Az eredmények ugyanakkor nem támasztották alá a besugárzás gyanúját, ezért ezen elemzés tekintetében nem került sor mintagyűjtésre.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma			Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: a minták valószínűleg kis mennyiségben tartalmaztak besugárzott összetevőket	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett	
Gyógyszereket és gyógyszerek előállításához használatos alapanyagokat tartalmazó étrend-kiegészítők	91	4	11	EN 13783 (vizsgálat) és EN 1788 (ellenőrzés)
Összesen	91	4	11	
A vizsgált minták összesen (%)	85,8	3,8	10,4	

3.5. Spanyolország

2003-ban nem végeztek analitikai vizsgálatokat.

3.6. Finnország

Két élelmiszerügyi hatóság folytat vizsgálatokat élelmiszer-besugárással kapcsolatosan.

- A finn Nemzeti Élelmiszerügyi Hatóság a termék értékesítési fázisában vizsgálja az élelmiszer-besugárást, ami megfelel a 2003. évi hivatalos élelmiszer-ellenőrzésre vonatkozó programjának. A vizsgálatokat elsősorban tengeri állatokból készült termékeken folytatták. Összesen 30 mintát vettek tengeri állatokból készült termékekből, melyeket meg is vizsgáltak. Egyik minta esetében sem mutattak ki besugárázott anyagokat.
- A vámhatóságok által végzett vizsgálatok szárított fűszerekre és fűszernövényekre irányultak. Összesen 141 szárított fűszer- és fűszernövényt elemztek. Három fűszerminta esetében mutattak ki besugárázott anyagokat. A három pozitív minta egyikét sem címkézték megfelelően.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárázott	Eredmény: besugárázott, nem megfelelően címkézett	
Homoki garnélarák	9	0	EN13751: vizsgálat, EN1788: vizsgálati eredmény megerősítése
Egyéb rák	6	0	
Kékkagyló	8	0	
Kagyló és homoki garnélarák keverék	2	0	
Csiga	4	0	
Békacomb	1	0	
Szárított fűszerek és fűszernövények	141	3	
Összesen	171	3	
A vizsgált minták összesen (%)	98,3	1,7	

3.7. Franciaország

Az egységek ellenőrzésének részeként rendszeresen kérvényezték, hogy ellenőrzésekre kerüljön sor azon fogyasztók esetében, akik a kezelt élelmiszereket használták, annak érdekében, hogy ellenőrizzék az ionizált élelmiszerekre vonatkozó címkézési rendelkezéseknek való megfelelést.

Egy ionizált diót felhasználó cukrászt és két ionizált, mechanikus úton nyert húst felhasználó vállalkozást – akik elmulasztották ezt a termékek címkéjén feltüntetni – hivatalos értesítésben szólítottak fel a megfelelő címkézés alkalmazására.

A termékértékesítési fázisban 2003-ban nem került sor ionizáló sugárással kezelt élelmiszerek azonosítását célzó mintavételre.

3.8. Görögország

17 mintát vettek és ellenőriztek a határon. Az egyik kakaóminta esetében kimutatták a besugárzást.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett	
Tea – zsálya	1	0	EN13751
Fűszernövény – zöldcitrom	1	0	
Tea	2	0	
Bors	1	0	
Kamilla	1	0	
Bazsalikom	1	0	
Menta	1	0	
Szárított hagyma	1	0	
Fűszernövény – kóris	1	0	
Levendula	1	0	
Rozmaring	1	0	
Kakaó	1	1	
Fűszernövény – vadrózsa	1	0	
Fűszernövény – kúszótarack	1	0	
Ánizs	1	0	
Összesen	16	1	
A vizsgált minták összesen (%)	94,1	5,9	

3.9. Olaszország

2003-ban nem végeztek analitikai vizsgálatokat.

3.10. Írország

Az 1999/2/EK irányelv szerinti ellenőrzéseket a Környezet-egészségügyi Szolgálat (Environmental Health Services) és az Egészségügyi Tanács (Health Boards) állami elemzőlaboratóriumai végzik az Ír Élelmiszerbiztonsági Hatósággal (Food Safety Authority of Ireland) kötött szolgáltatási szerződés értelmében. 2003-ban összesen 357 mintát elemeztek: szárított fűszereket és fűszernövényeket, étrend-kiegészítőket, friss epret és egyéb termékeket. Összesen 12 mintában (9 étrend-kiegészítőben és 3 fűszerben) mutattak ki egészében vagy részben besugárzott anyagokat. A 12 minta közül egyiket sem látták el a besugárzást feltüntető címkével.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett	
Szárított fűszerek és fűszernövények	228	3 (5 fűszerkeverék, 2 egyéb)	EN13751: vizsgálat, EN1788: vizsgálati eredmény megerősítése
Étrend-kiegészítők	77	9 (3 ginzeng, 3 aloe vera, gyömbérgyökér, fokhagyma, barátságserje)	
Friss eper	18	0	
Kávét, tea	9	0	
Egyéb	13	0	
Összesen	345	12	
A vizsgált minták összesen (%)	96,6	3,4	

3.11. Luxemburg

2003-ban nem végeztek analitikai vizsgálatokat.

3.12. Hollandia

A minták kiskereskedelmet folytató üzletekből származnak. Valamennyi minta elemzésére az Egészségvédelmi Felügyelőség (telephely: Zutphen) laboratóriumában került sor. 2003-ban a tervezett programnak megfelelően 700 mintát vettek és elemeztek, az alábbi táblázatban megnevezett módszerek alkalmazásával. A 700 mintából 37 bizonyult besugárzottnak. A besugárzott minták közül egy sem volt megfelelően felcímkézve. Ennek következtében a termelők hivatalos jelentést kaptak a szabálysértésről. Az alábbi táblázat a különböző termékek vizsgálati eredményeit és az alkalmazott módszereket mutatja be.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett	
Eper	33	0	EN 1788
Gomba	62	3	EN 13751 EN 1788
Étrend-kiegészítők	162	25	EN 13751, EN 1788
Fűszernövények és fűszerek (előrecsomagolt)	461	4	EN 13751 EN 1788
Hal (szárított)	5	5	EN 1788
Összesen	723	37	
A vizsgált minták összesen (%)	95,1	4,9	

3.13. Portugália

2003-ban fűszernövényekből, fűszerekből és ételízesítőkből nyolc mintát vettek, amelyeket az EN1787 módszer alkalmazásával elemeztek. Egyik sem bizonyult besugárzottnak.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma		Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett	
Fűszernövények, fűszerek és ételízesítők	8	0	EN 1787
Összesen	8	0	
A vizsgált minták összesen (%)	100	0	

3.14. Svédország

A svéd Nemzeti Élelmiszerellenőrző Hatóság besugárzott termékeken végzett vizsgálatokat az elemzés módszerére vonatkozó ismeretek konszolidálása érdekében. 2003-ban hét mintát vettek. Öt mintát húst – elsősorban szárnyast – árusító üzletben vettek, és két sajtmintát is elemeztek. A besugárzott élelmiszerek esetében alkalmazott elemzési módszer az EN 1784 európai szabvány.

A hét elemzett minta esetében nem mutattak ki besugárzást.

3.15. Egyesült Királyság

Az Élelmiszerszabvány-ügyi Hivatalnak 415 olyan termékről van tudomása, amelyekből a helyi végrehajtó hatóságok 2003-ban mintát vettek és azokat elemezték a besugárzott élelmiszerek kimutatására használt szabványosított vizsgálati módszerek segítségével. A 415 mintából 44 bizonyult besugárzottnak. Megjegyzendő, hogy 25 minta „kétes” besorolást kapott, mivel azokat az EN13751:2002 számú CEN-módszert alkalmazva közbenső termékként azonosították, és nem végezték el ezek további vizsgálatát.

Az Egyesült Királyság területén azonosítottak kereskedelmi forgalomban lévő étrend-kiegészítőket is. A 29 besugárzott étrend-kiegészítő közül 13-ban mutattak ki besugárzott összetevőket. A 13 közül három esetben a minták kis mennyiségben tartalmaztak besugárzott összetevőket, és a besugárzott összetevők arányát a teljes termék néhány százalékára becsülték.

Vizsgált élelmiszer	A vizsgált minták száma			Alkalmazott CEN-módszer
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: kétes	Eredmény: besugárzott	
Szárított fűszernövények, fűszerek és növényi ízesítők	240	21	11	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Csirkeleves keverék	1	0	0	EN 13751:2002
Eper	10	0	0	EN 13751:2002
Gomba és egyéb ehető gombák	3	0	0	EN 13751:2002
Békacomb	1	0	0	EN 1786:1996
Gyógynövényteák	6	3	0	EN 13751:2002
Tengeri eredetű élelmiszerek, azaz kagyló, fűrészes garnélarák, homoki garnélarák és hal	51	0	4	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Étrend-kiegészítők	34	1	29 (!)	EN 13751:2002 EN 1788:2001
Összesen	346	25	44	
A vizsgált minták összesen (%)	83,4	6	10,6	

(!) A 29 besugárzott étrend-kiegészítő közül 13-ban mutattak ki besugárzott összetevőket.

3.16. Az EU-ra vonatkozó összefoglaló

Az alábbi táblázat a vizsgált mintákat és az eredményeket foglalja össze az EU egészére vonatkozóan:

Tagállam	A vizsgált minták száma	
	Eredmény: nem besugárzott	Eredmény: besugárzott, nem megfelelően címkézett
A	92	2
B	37	14
D	3 634	69
DK	91	11
E	—	—
FIN	171	3
F	—	—
EL	16	1
I	—	—
IRL	345	12
L	—	—
NL	723	37
P	8	0
S	7	0
UK	346	44
Összesen	5 470	193
A vizsgált minták összesen (%)	96,5	3,5

4. KÖVETKEZTETÉSEK

4.1. A besugárzást végző létesítményekben elvégzett vizsgálatok eredményei

Az 1999/2/EK irányelv előírja a tagállamoknak, hogy tájékoztassák a Bizottságot a besugárzást végző létesítményekben elvégzett vizsgálatok eredményeiről, a sugárzással kezelt élelmiszerek mennyiségéről és kategóriájáról, valamint az átlagosan alkalmazott dózisokról.

2003-ban nyolc tagállamban működött engedélyezett besugárzást végző létesítmény. Olaszország és Dánia kivételével – Dániában az egyetlen létesítmény abbahagyta a besugárzási tevékenységet – valamennyi tagállam eljutatta a kért információt a kezelt élelmiszerek kategóriája, mennyisége, illetve a dózisok tekintetében

Az EU-ban besugárzott élelmiszerek bejelentett mennyisége 2003-ra vonatkozóan 17 164 tonna.

4.2. A termék értékesítési fázisában elvégzett vizsgálatok eredményei

2003-ban 11 tagállam végzett analitikai vizsgálatokat és nyújtotta be a kért adatokat. Négy tagállam nem végzett analitikai vizsgálatokat az e jelentés által lefedett időszakban. Spanyolország, Olaszország és Luxemburg nem rendelkezik elemzőkapacitással, Franciaország pedig nem végzett analitikai vizsgálatokat 2003-ban.

A 2003-as helyzet hasonló a 2002-t jellemző állapothoz. A forgalomban lévő termékek csekély hányadát (3,5 %-át) kezelték besugárással a termék megfelelő felcímkézése nélkül. Az étrend-kiegészítők tekintetében néhány tagállam (DE, DK, IRL, NL és UK) különös figyelmet fordított a szektoron belül zajló ellenőrzésekre, amit a 2002-ben azonosított, megfelelő címkézés nélküli besugárzott élelmiszerek magas aránya (29,5 %) indokolt. 2003-ban 524 mintát ellenőriztek, ebből 82 (16 %) bizonyult besugárzottnak.

Összesen 5 000 élelmiszermintát elemzésére került sor, amelyek közül 2,1 %-ot (az Egyesült Királyságban, Dániában, Írországon, Németországban és Hollandiában azonosított besugárzott étrend-kiegészítők nélkül) kezelték besugárással a termék megfelelő felcímkézése nélkül. Ez 2002-höz viszonyítva 0,7 %-os emelkedést jelent. Ennek indoka a célzottabb mintavétel, illetve az a tény lehet, hogy mára több tagállam végez analitikai vizsgálatokat.

4.3. A 2004-es évre vonatkozó jelentéshez szükséges vizsgálati eredmények benyújtásának határideje

Az 1999/2/EK irányelv 7. cikke (3) bekezdésében előírtak szerint a 2004-ben elvégzett vizsgálatok eredményeit 2005. április 30-ig kell benyújtani a Bizottságnak.
